

Etykiety energetyczne produktów

Numer: XXXI

03.08.2011

Zmniejszenie uzależnienia rozwoju gospodarczego od zużycia surowców i energii jest jednym z kluczowych wyzwań, jakie w chwili obecnej stoją przed globalnym społeczeństwem. Wśród wielu obszarów, w których powinny być podejmowane działania zmierzające do osiągnięcia pożądanych rezultatów, niebagatelne znaczenie ma efektywność energetyczna. Władze Unii Europejskiej, dostrzegając wagę tego zagadnienia, poświęciły mu wiele uwagi w całościowej strategii określającej kierunek rozwoju zjednoczonej Europy na najbliższe 10 lat, „Europa 2020” oraz w strategii o podobnym horyzoncie czasowym, ukierunkowanej w szczególności na kwestię energii – „Energia 2020”. Jednym z postulatów zawartych w tych dokumentach jest doprowadzenie do sytuacji, w której informacja o efektywności energetycznej produktów lub ich wpływie na zużycie energii podczas użytkowania, będzie stanowiła istotny argument powszechnie brany pod uwagę w procesie podejmowania decyzji konsumenckich. Osiągnięcie wyznaczonego celu wymaga zarówno ciągłego edukowania obywateli państw europejskich i zwiększania ich świadomości w zakresie oddziaływania jednostkowych wyborów każdego z nich na środowisko naturalne i klimat naszej planety, jak i zapewnienia im dostępu do czytelnych, wiarygodnych i przedstawionych w ujednoczonej formie danych charakteryzujących dostępne na rynku produkty.

Koncepcja unijnych etykiet efektywności energetycznej sięga ponad 30 lat wstecz, bowiem już w 1979 roku opublikowana została dyrektywa w sprawie wskazywania poprzez etykietowanie zużycia energii urządzeń gospodarstwa domowego. Nie osiągnęła ona zakładanych efektów, co było między innymi wynikiem faktu, że powstała tylko jedna dyrektywa wykonawcza (określająca szczegółowe wymagania wobec etykiet i kart informacyjnych dla poszczególnych grup produktów), odnosząca się do kuchenek elektrycznych. Kolejnym krokiem na drodze do upowszechniania informacji o parametrach energetycznych obecnych na rynku towarów była dyrektywa w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez urządzenia gospodarstwa domowego, zatwierdzona w 1992 roku (92/75/EWG). Miała ona na celu zapewnienie ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych i ograniczenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego, w szczególności poprzez racjonalne wykorzystywanie energii w dowolnej formie w jak najszerszej gamie urządzeń gospodarstwa domowego. Na mocy opublikowanych dyrektyw wykonawczych, do urządzeń objętych obowiązkiem posiadania etykiety energetycznej dołączyły chłodziarki, chłodziarko-zamrażarki i chłodziarki, pralki i pralko-suszarki, piekarniki elektryczne, urządzenia klimatyzacyjne, zmywarki i lampy.

„produkt związany z energią” (...) oznacza każdy towar mający wpływ na zużycie energii podczas jego użytkowania, który jest wprowadzany do obrotu lub oddawany do użytku w Unii, łącznie z częściami, które mają zostać wbudowane do produktów związanych z energią objętych niniejszą dyrektywą, które są wprowadzane do obrotu lub oddawane do użytku jako osobne części dla użytkowników końcowych, a których ekologiczność może być oceniana osobno.

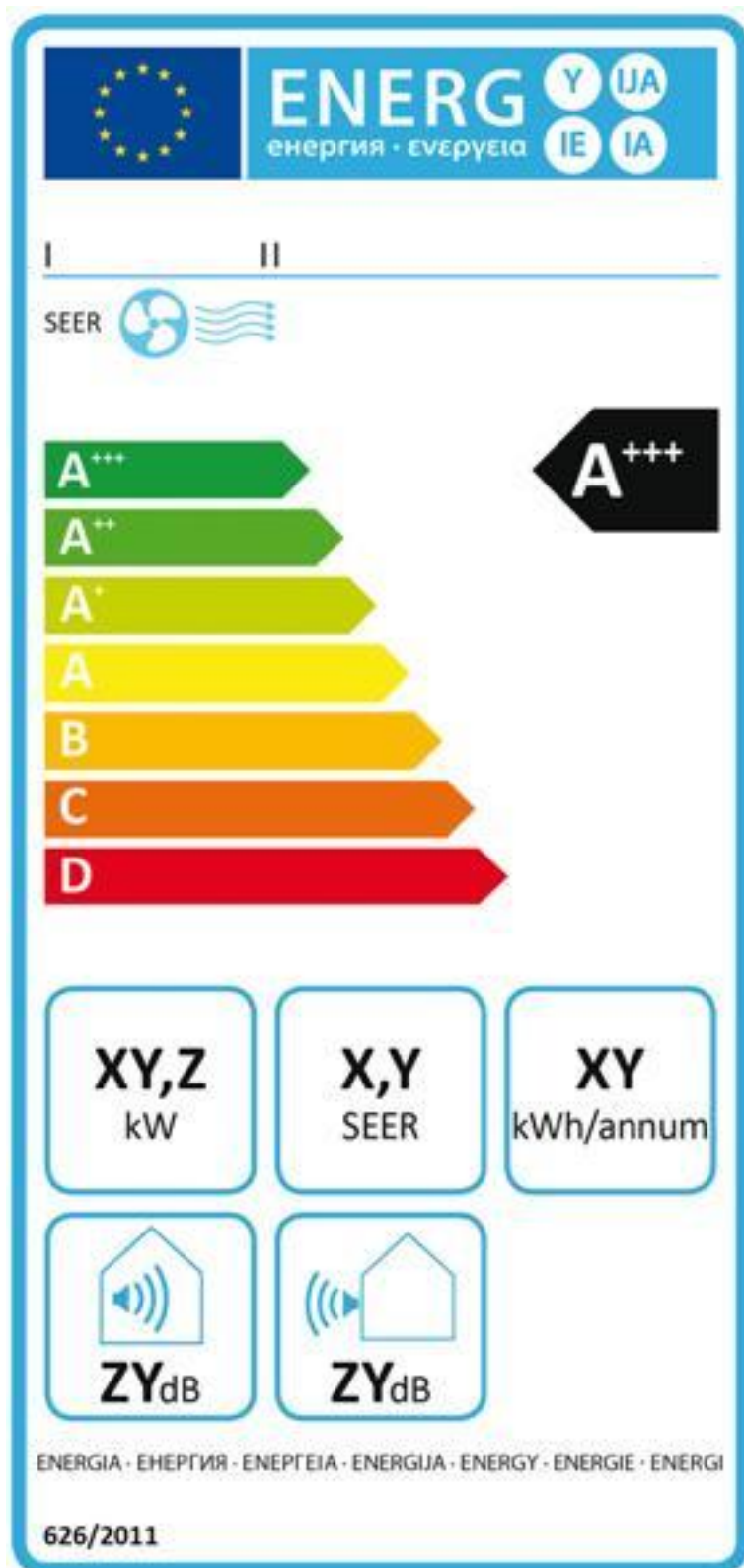
(Dyrektywa 2010/30/UE)

W ostatnich latach, charakteryzujących się szczególną intensyfikacją działań w zakresie ochrony środowiska i zapobiegania zmianom klimatu, władze Unii Europejskiej dostrzegły możliwość zwiększenia stopnia wykorzystania potencjału oszczędności energii oferowanego przez produkty. Miałyby to nastąpić w wyniku rozszerzenia obszaru oddziaływania informacji o ich efektywności energetycznej, uzyskanego dzięki włączeniu do grona towarów, dla których etykietowanie energetyczne jest obligatoryjne, również takich które, pomimo że same nie korzystają z energii, to wywierają znaczący wpływ na jej zużycie w trakcie użytkowania. Ponadto, w komunikacie „Plan działania w sprawie zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz w sprawie zrównoważonej polityki przemysłowej”, Komisja Europejska wykazała, że odpowiednie rozszerzenie dyrektywy 92/75/EWG mogłoby przyczynić się do wzmocnienia oddziaływania innych narzędzi legislacyjnych, w szczególności dyrektywy w sprawie ekoprojektowania produktów związanych z energią (2009/125/WE). W wyniku powyższych wniosków, w 2010 roku opublikowana została dyrektywa w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią (2010/30/UE) [[załącznik 1 - Dyrektywa 2010/30/UE](#) [1]] , która obecnie jest podstawowym aktem prawnym, regulującym kwestię etykietowania energetycznego na poziomie europejskim.

Dyrektywa 2010/30/UE dotyczy wszystkich produktów związanych z energią, w tym również wyrobów stosowanych w budownictwie, wywierających znaczący wpływ na jej energię w sposób bezpośredni lub pośredni. Oznacza to, że poza elementami instalacji budynku zużywającymi energię podczas funkcjonowania, takimi jak kotły, grzejniki czy urządzenia klimatyzacyjne, obszar wprowadzonych na jej mocy wymagań może objąć również inne wyroby budowlane, w szczególności materiały izolacyjne, drzwi, okna itp. Na mocy jej postanowień, wszystkie produkty, dla których opublikowane zostaną odpowiednie akty delegowane, muszą posiadać dołączoną etykietę oraz standardową tabelę informacyjną (kartę produktu). Obowiązek spełnienia tych wymagań spoczywa przede wszystkim na producentach, ich upoważnionych przedstawicielach w Unii Europejskiej lub importerach, określanych przez dyrektywę wspólnym mianem „dostawców”. Ich powinnością jest również

sporządzenie dokumentacji technicznej, która daje możliwość oceny rzetelności informacji zawartych na etykiecie i karcie, a także zapewnienie jej dostępności przez cały okres produkcji wyrobu, jak również w ciągu pięciu lat po jej zakończeniu. Jednocześnie, w odniesieniu do towarów objętych omawianą dyrektywą i odpowiednim aktem delegowanym, zakazane zostało zamieszczanie innych etykiet, symboli, znaków oraz napisów które mogłyby prowadzić do nieporozumień lub wprowadzać w błąd użytkowników końcowych. Dystrybutorzy z kolei zobowiązani są do widocznego i czytelnego eksponowania etykiet i udostępniania kart w broszurach dotyczących produktu. Osobny akapit dyrektywy został poświęcony kwestii sprzedaży na odległość (przez Internet, na drodze telemarketingu, sprzedaży katalogowej itp.), podczas której potencjalny nabywca nie może osobiście zobaczyć zamawianego towaru. W takim przypadku konsument powinien otrzymać informacje zawarte na etykiecie oraz karcie przed dokonaniem zakupu.

Jeżeli produkt nie spełnia wymagań określonych w dyrektywie lub odpowiednim akcie delegowanym, zainteresowane państwo członkowskie może podjąć decyzję o wycofaniu go z obrotu.

Oprócz transpozycji postanowień dyrektywy do swojego prawa, państwa członkowskie zobowiązane są również do prowadzenia działań wspierających system etykiet energetycznych. Zgodnie z zawartymi w dokumencie zapisami, w szczególności powinny znaleźć się wśród nich kampanie informacyjne o charakterze edukacyjnym i promocyjnym, promujące efektywność i odpowiedzialne wykorzystywanie energii przez społeczeństwo. Artykuł 9 dyrektywy sugeruje też instytucjom publicznym państw UE uwzględnianie kwestii efektywności energetycznej produktów w prowadzonych zamówieniach publicznych, poprzez wybieranie jedynie takich wyrobów, które należą do najwyższej klasy zgodnie z odpowiednim aktem delegowanym. Dyrektywa daje państwom członkowskim możliwość wprowadzenia regulacji nakładających na instytucje taki obowiązek.

4 maja 2011 roku ukazało się pierwsze rozporządzenie delegowane uzupełniające dyrektywę

Etykiety energetyczne produktów

Opublikowane na Zrównoważone Budownictwo (<http://www.zb.itb.pl>)

2010/30/UE, które odnosi się do etykiet efektywności energetycznej dla klimatyzatorów (UE 626/2011) [[załącznik 2 – akt delegowany dla klimatyzatorów](#) [2]]. Zastępuje ono dotychczas funkcjonującą dyrektywę 2002/31/WE z dnia 22 marca 2002 r. będącą aktem delegowanym w zakresie etykiet efektywności energetycznej klimatyzatorów typu domowego do dyrektywy 92/75/EWG. Konieczność wprowadzenia nowych uregulowań odnośnie etykietowania energetycznego klimatyzatorów jest wynikiem dynamiki postępu technicznego w zakresie ich wydajności, osiągniętego przez ostatnie lata. Współcześnie produkowane urządzenia o najwyższej efektywności często w znacznym stopniu przekraczają wymagania niezbędne do zaklasyfikowania ich do kategorii A, najwyższej w systemie etykiet funkcjonującym na mocy poprzedniej dyrektywy. Uaktualnienie wymagań ma na celu zapewnienie branży klimatyzacyjnej odpowiedniej motywacji do dalszej poprawy parametrów produkowanych wyrobów i kontynuowania przemian rynkowych zmierzających w kierunku technologii oszczędnych pod względem zużycia energii i innych zasobów.

Nowe rozporządzenie odnosi się do klimatyzatorów o znamionowej wydajności chłodniczej lub grzewczej nie przekraczającej 12 kW, w których jako czynnik przekazujący ciepło po stronie skraplacza lub parowacza wykorzystywane jest powietrze i określa wymagania w stosunku do dostawców i dystrybutorów tych urządzeń. Kolejne postanowienia dokumentu definiują procedurę weryfikacji stosowaną na potrzeby nadzoru rynku, a także podają wytyczne odnośnie metod pomiaru wartości, które będą umieszczane na etykiecie oraz karcie produktu. W rozporządzeniu zawarte są również liczne wzory etykiet efektywności energetycznej klimatyzatorów, odpowiednio dla różnych typów tych urządzeń.

Władze Unii Europejskiej oczekują, że jako łączny efekt etykietowania efektywności energetycznej klimatyzatorów zgodnie z omawianym rozporządzeniem UE 626/2011 oraz wymagań wprowadzonych w ramach rozporządzenia w sprawie wykonania dyrektywy 2009/125/WE odnośnie wymogów dotyczących ekoprojektu dla klimatyzatorów, do 2020 r. osiągnięte zostaną oszczędności energii elektrycznej rzędu 11 TWh rocznie.

mgr inż. Łukasz Adamus
Instytut Techniki Budowlanej
l.adamus[at]itb.pl

Adres URL źródła: <http://www.zb.itb.pl/informator/etykiety-energetyczne-produktow>

Odnośniki:

- [1] http://zb.itb.pl/files/zb/dyrektywa_w_sprawie_etykietowania_produkow_zwiazanych_z_energia.pdf
- [2] <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:178:0001:0072:PL:PDF>